

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35969
Nom: Empresa familiar
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1315 - Grau Finances i Comptabilitat	Facultat d'Economia	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1315 - Grau Finances i Comptabilitat	Optativitat de 4º curs	OPTATIVA

COORDINACIÓ

MARTINEZ SANCHIS PAULA

RESUM

Les empreses familiars són la forma d'organització més prevalent arreu del món. Tot i això, se'ls sol prestar una atenció limitada en els programes acadèmics. Per tal de cobrir aquesta mancança, aquest curs ofereix a l'alumnat del Grau en Finances i Comptabilitat un coneixement profund i extens sobre les empreses propietat de famílies i/o gestionades per aquestes, que s'enfronten a desafiaments únics per aconseguir el creixement i la sostenibilitat a llarg termini. En aquest camí cap a l'èxit transgeneracional, la innovació representa un factor clau per a la supervivència de l'empresa. Això és degut al fet que les empreses familiars sovint estan lligades a mentalitats tradicionals arrelades en segles d'història, la qual cosa dificulta molt la introducció de la innovació, ja que aquesta sol anar acompanyada de tensions.

Aquest curs aborda diversos aspectes dels processos de gestió de la innovació en les empreses familiars. Es presta una atenció especial a la manera com aquestes empreses innoven, als tipus d'innovació que integren, així com als beneficis que la innovació els aporta. A més, el curs inclou un anàlisi sobre la digitalització de les empreses familiars com a via per implementar la innovació.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Al ser una assignatura de caràcter global, es necessari que l'alumne tinga coneixements de Fonaments de Direcció d'Empreses, Direcció Estratègica, Dret Civil, Dret Mercantil, Sistema Fiscal i Dret Laboral.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1315 - Grau Finances i Comptabilitat

Adquirir les habilitats necessàries per determinar el moment més oportú així i el procés familiar i empresarial més escaients per posar en marxa els diversos òrgans de govern, les polítiques i les normes de funcionament intern de la família i de l'empresa.

Conèixer la legislació que afecta les empreses familiars.

Conèixer les peculiaritats de les empreses familiars i el seu impacte sobre la direcció de l'empresa.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Empreses familiars: els fonaments

1.1. Definició i característiques

1.2. Rellevància de les empreses familiars: al món, a Europa i a Espanya

2. L'àmbit d'estudi de l'empresa familiar

2.1. L'empresa i la família

2.2. El model dels tres cercles

2.3. Influència de la família en l'empresa

2.4. Relacions i conflictes en l'estructura social familiar

-
- 2.5. Conflictes relacionats amb la propietat i la gestió
  - 2.6. Governança a l'empresa familiar: definició i constel·lacions típiques
  - 2.7. Gestió estratègica a les empreses familiars
  - 2.8. Successió a l'empresa familiar
-
- 3. La innovació en el context de l'empresa familiar
    - 3.1. El significat de la innovació a les empreses familiars: entre la continuïtat i el canvi
    - 3.2. Innovació oberta i col·laboració amb actors externs a les empreses familiars
    - 3.3. Innovació en el model de negoci: oportunitats i límits en l'entorn familiar
    - 3.4. Innovació radical i el paper de les noves generacions a la família empresària
    - 3.5. Innovació digital com a eina d'adaptació i transmissió generacional
-
- 4. Reptes i oportunitats de les empreses familiars davant la innovació
    - 4.1. Fonts de la capacitat innovadora de les empreses familiars
    - 4.2. El model d'innovació a través de la tradició
    - 4.3. La gestió de la innovació a les empreses familiars en temps de crisi
    - 4.4. Empreses familiars més innovadores: casos exemplars d'Espanya i del Mittelstand alemany
-
- 5. El procés d'innovació a les empreses familiars: dels recursos als resultats
    - 5.1. Factors familiars que influeixen en els inputs per a la innovació (valors, lideratge, generacions)

5.2. Resultats de la innovació: impacte sobre la continuïtat del negoci i la cohesió familiar

5.3. Activitats d'innovació a les empreses familiars: pràctiques específiques i condicionants familiars

6. Empreses familiars i transformació digital

6.1. Digitalització, informatització i transformació digital

6.2. El procés de transformació digital

6.3. Maduresa digital

6.4. Transformació digital a les empreses familiars

6.5. Digitalització de la gestió patrimonial i planificació successòria

6.6. Protocols familiars i governança digital

7. El finançament a l'empresa familiar

7.1. Estructura financera típica

7.2. Política de repartiment de dividendes i el seu efecte en la continuïtat

7.3. Finançament públic-privat i accés al crèdit

7.4. Les fintech i el seu impacte en el projecte familiar

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00

	Total hores	45,00
--	--------------------	--------------

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	24,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	13,50
Preparació d'activitats d'avaluació	30,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

Per a assolir els objectius proposats s'utilitzarà una combinació de classes teòriques i pràctiques.

Les classes teòriques es desenvoluparan mitjançant lliçons magistrals, que es recolzaran en el material de referència indicat pel professorat per a cada tema i en les explicacions donades a classe. Així, el material d'estudi de cada tema estarà format pels apunts de classe juntament amb els articles científics i capítols de llibre recomanats pel professorat.

Les classes pràctiques tenen com a objectiu apropar l'alumnat a la realitat i facilitar-li la posada en pràctica dels coneixements teòrics adquirits, així com el desenvolupament de competències i habilitats. Per a aconseguir-ho, s'utilitzarà una combinació de metodologies que podrien incloure: la resolució de casos pràctics, conferències impartides per empresaris i professionals que treballen en l'àmbit de l'empresa familiar i l'assistència a seminaris.

A través d'aquesta metodologia, l'assignatura pretén transmetre a l'alumnat una visió fidel de la realitat de l'empresa familiar, així com un conjunt de coneixements, habilitats i competències directives de caràcter pràctic.

Política per a l'ús de la Intel·ligència Artificial (IA) a classe

Aprendre a utilitzar la IA és una habilitat emergent i proporcionarem formació sobre com fer-ho.

Has de ser conscient de les limitacions de la IA, com les següents:

Si proporciones indicacions amb un esforç mínim, obtindràs resultats de baixa qualitat. Hauràs de perfeccionar les teues instruccions per a obtenir bons resultats. Això requereix treball.

Seràs responsable de qualsevol error o omissió que proporcione l'eina. Revisa les fonts.

La IA és una eina, pensa amb cura quan és útil. No la utilitzes si no és adequada per al cas o la circumstància.

Has d'incloure un paràgraf al final de qualsevol tasca que utilitze Intel·ligència Artificial explicant per a què l'has utilitzada i quines instruccions has aplicat per a obtenir els resultats. Si no ho fas, estaràs incomplint la política d'honestedat acadèmica i es considerarà plagi.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es compon de dues parts:

Examen:

El 60% de la nota final correspon a la qualificació obtinguda en un examen escrit, que podrà incloure qüestions tant teòriques com pràctiques, presentades en format test i/o de desenvolupament teòric.

Avaluació contínua:

El 40% restant s'obindrà de les qualificacions aconseguides al llarg del curs a través de les següents activitats (I i II):

I. 30%: L'entrega (10%) i exposició oral (20%) d'un cas d'estudi treballat al llarg del quadrimestre. Perquè es pugui fer la mitjana ponderada de les dues parts, caldrà obtenir una qualificació mínima de 5 sobre 10 en cadascuna per separat. L'exposició s'avaluarà de manera individual, mentre que l'informe escrit del cas d'estudi serà avaluat de manera grupal.

II. 10%: La participació activa i la realització de les activitats proposades a classe.

Les dates de realització i entrega de les activitats que formen part de l'avaluació contínua s'anunciaran amb la deguda antelació. Els treballs lliurats fora de termini tindran una penalització de 3 punts sobre 10. En cap cas s'admetran entregues amb més de 48 hores de retard.

La nota final serà la mitjana ponderada de les dues parts, sempre que la nota de l'examen siga igual o superior a 5 punts.

Una qualificació inferior a 5 en l'examen implicarà la no superació de l'assignatura i no es tindrà en compte l'avaluació contínua.

Una nota final inferior a 5 implicarà la no superació de l'assignatura.

L'alumnat que, per qualsevol motiu, no pugui assistir a la totalitat o a part de les classes, haurà de posar-se en contacte amb el professorat de l'assignatura abans del **30 de setembre**.

Disposicions addicionals sobre la segona convocatòria:

El sistema d'avaluació només es mantindrà en les dues convocatòries oficials de l'assignatura. La nota de l'avaluació contínua de la primera convocatòria es podrà conservar en cas d'haver obtingut una qualificació igual o superior a 5.

L'alumnat que tinga suspesa o no presentada l'avaluació contínua podrà optar a una part addicional en l'examen, consistent en una prova que permeti avaluar, si escau, les activitats d'avaluació contínua considerades com a recuperables. Es mantindran les notes de les activitats no recuperables.

No és possible presentar-se per a pujar nota de l'avaluació contínua en la segona convocatòria.

Només aquelles persones que hagen suspès o no presentat l'avaluació contínua podran presentar-se a la prova escrita complementària de la segona convocatòria. En aquest cas, l'alumnat s'examinarà d'un cas o

de diversos mini casos similars als realitzats durant el curs i relacionats amb els continguts teòrics impartits.

BIBLIOGRAFIA

Bessant, J., & Tidd, J. (2007). *Innovation and Entrepreneurship* (John Wiley & Sons). Chichester, UK.

Davis, P. (1983). Realizing the potential of the family business. *Organizational Dynamics*, 12(1), 47–56. [https://doi.org/10.1016/0090-2616\(83\)90026-8](https://doi.org/10.1016/0090-2616(83)90026-8)

Gomez-Mejia, L., Basco, R., Gonzalez, A. C., & Muller, C. G. (2020). Family business and local development in Iberoamerica. *Cross Cultural & Strategic Management*, 27(1), 51–66. <https://doi.org/10.1108/CCSM-02-2020-223>

Le Breton-Miller, I., & Miller, D. (2018). Beyond the firm: Business families as entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 42(4), 527–536. <https://doi.org/10.1177/1042258717739004>

Erdogan, I., Rondi, E., & De Massis, A. (2020). Managing the tradition and innovation paradox in family firms: a family imprinting perspective. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 44(1), 20–54. <https://doi.org/10.1177/1042258719839712>

Miller, D., Wright, M., Breton-Miller, I. L., & Scholes, L. (2015). Resources and innovation in family businesses: The Janus-face of socioemotional preferences. *California Management Review*, 58(1), 20–40. <https://doi.org/10.1525/cmr.2015.58.1.20>

Massis, A. D., Frattini, F., Pizzurno, E., & Cassia, L. (2015). Product innovation in family versus nonfamily firms: An exploratory analysis. *Journal of Small Business Management*, 53(1), 1–36. <https://doi.org/10.1111/jsbm.12068>

Soluk, J., Miroshnychenko, I., Kammerlander, N., & De Massis, A. (2021). Family influence and digital business model innovation: The enabling role of dynamic capabilities. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 45(4), 867–905. <https://doi.org/10.1177/1042258721998946>